

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ
БИЛИМ БЕРҮҮНҮН САПАТЫН БААЛОО ЖАНА МААЛЫМАТ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫН УЛУТТУК БОРБОРУ

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДАГЫ ОКУУЧУЛАРДЫН
ФУНКЦИЯЛЫК САБАТТУУЛУГУНУН АБАЛЫН
АНЫКТОО МОНИТОРИНГИ**

5-КЛАСС

Б ВАРИАНТЫ

Областы, шаары, району

Мектеп

Мектептин коду: (администратор

--	--

толтурат)

Окуучунун аты-жөнү

Окуучунун
идентификациялык номери:

--	--

(администратор толтурат)

МАТЕМАТИКА

1-бөлүм 5 суроодон турат

СУРОО 1. $5\frac{2}{3}$ санын буруш бөлчөккө келтиргиле

(А) $\frac{17}{2}$

(Б) $\frac{15}{3}$

(В) $\frac{17}{3}$

(Г) $\frac{10}{3}$

СУРОО 2. Төмөндө берилген бөлчөктөрдүн кайсынысы $\frac{1}{2}$ чоң?

(А) $\frac{3}{6}$

(Б) $\frac{3}{5}$

(В) $\frac{3}{8}$

(Г) $\frac{3}{10}$

СУРОО 3. Теңдемени чыгаргыла: $9a + 17 = 80$

(А) 7

(Б) 54

(В) 567

(Г) 72

СУРОО 4. Китеп 240 сом турат. 15% ке кымбаттагандан кийинки китептин баасын тапкыла.

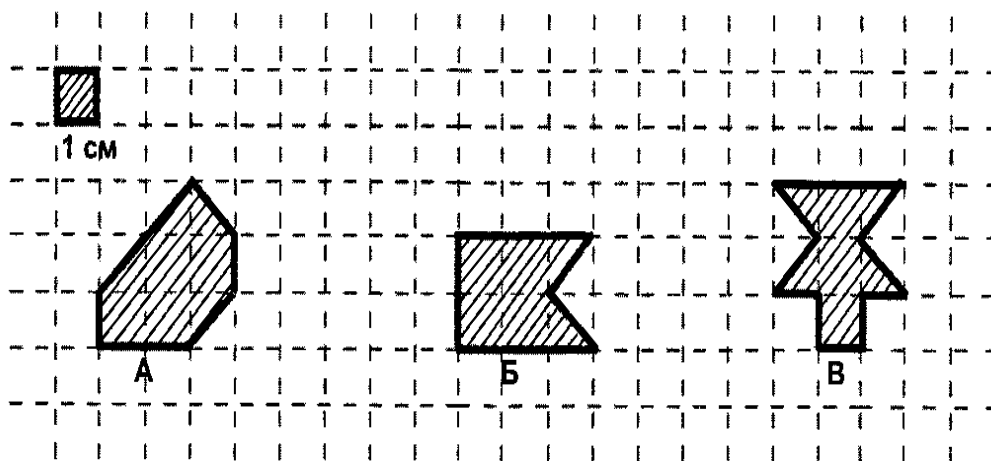
(А) 36 с.

(Б) 204 с.

(В) 265 с.

(Г) 276 с.

СУРОО 5. Аянттары барабар болгон фигураларды көрсөткүлө.

- (А) Б жана В
- (Б) А жана Б
- (В) А жана В
- (Г) Аянттары барабар болгон фигуралар жок

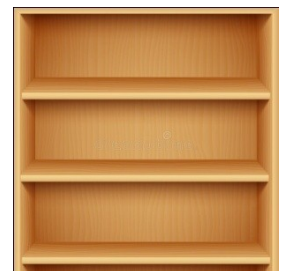
2-бөлүм 4 тапшырмадан турат

ЧАРБА БУЮМДАРЫНЫН ДҮКӨНҮ

Текстти окуп чыгып, суроолорго жооп бергиле.

Айбек жайында агасы Асанга жардам берди. Асан «Баардыгы ремонт үчүн» деген чарба маркетинде иштейт. Бул чоң дүкөндө баарын сатып алса болот: мыктан баштап боёк жана линолеумга чейин.

Асан Айбекке боёгу бар банкларды үстү үстүнө коюлган бир нече текчелерге коюуну тапшырды. Текчелердин арасындагы аралык 50 см барабар, ал эми банканын бийиктиги 20 см.

Тапшырма 1 / 2

Банкалар текчеге көбүрөөк батсын деп, Айбек банкларды бири биринин үстүнө коюуну чечти. Банкалар текчелердин ортолоруна батыш үчүн канча банканы бири бирине койсо болот?

Жообуңарды сан түрүндө жазгыла.

Тапшырма 2 / 2

Асан Айбекке үч килограммдык боёк менен банкаларды узундугу 1 м болгон текчеге коюуну тапшырды. Ар бир банканын түбүнүн диаметри 16 см.

Айбек баардыгы канча банканы бири бирине жанаша кылып текчеге тизе алат?

Жообуңарды сан түрүндө жазгыла.

б.

Жообуңарды түшүндүрүп жазгыла.

Тапшырма 3 / 2

Айбек менен Асанга төмөндөгү буюртманы аткаруу керек: туурасы 3 м жана узундугу 4 м бөлмөнүн полу үчүн линолеум тандоо. Линолеум жылууланган болуп, анын баасы 3000 сомдон жогору болбош керек.

Төмөндөгү таблицада ошол күнү сатууда болгон линолеумдун баардык түрү көрсөтүлгөн. Буюртманын көрсөтүлгөн талаптарына ылайык болгон линолеумдун түрлөрүн белгилегиле.

Эскертүү. Линолеумду тандоодо рулондун туурасын эске алуу керек. Сатуучулар керектүү узундукту өлчөп беришет. Кардар 1 м үчүн болгон бааны эске алуу менен өзүнө керектүү узундуктагы линолеумдун кесиндисинин баасын төлөйт.

Жооптун **баардык** туура варианттарын белгилегиле.

Жообу	Аталышы	Мүнөздөмөлөр			
		Жылууланган	Рулондогу линолеумдун туурасы	Рулондогу линолеумдун узундугу	1 м узундугу үчүн баасы (с.)
☐	Горизонт	ооба	2 м	3 м	600
☐	Дельта	жок	3 м	9 м	500
☐	Ультра	ооба	3 м	5 м	700
☐	Ритм	ооба	3 м	4 м	900
☐	Классик	ооба	3 м	6 м	600
☐	Уют	ооба	4 м	2 м	500

ОКУУ ЖАНА ТҮШҮНҮҮ

1-бөлүм 6 тапшырмадан турат

Текстти окуп, суроолорго жооп бергиле.

«АКЫЛДУУ» ЖАНА АКЫЛДУУ ИТТЕР

Бирок, бул кайсы «акылдуу иттер»?

Мисалы, Лумпи, саатка карап, саат канча экенин «айта алат», бөлмөдө канча адам бар, алардын канчасы эркек, канчасы аял экенине «жооп берет», кагаз бетиндеги чекиттердин жана штрихтердин санын санай алат. Ал туура жоопту таманы менен таптап, жыйынтыгын карап тургандарга билдирген. Бирок, биологдор бул жөндөмдүүлүктөрүн тажрыйба аркылуу сынап көрүүнү чечишет,

мисалы, ээсине караган тарабына он беш сызыкча, ит карап турган экинчи жагынын бетинен жарыктан беш гана сызыкча көрүнүп тургандай куулук менен карточканы көрсөтүшүп ... коюшкан, Лумпи (тактап айтканда, кожойкесин) мындай алаксытууга он беш деген «жоопту берген». Машыктыруучу ошончо сызыкча көргөн, иттин өзү эмес. Так ошол машыктыруучу көргөн: анткени «акылдуу иттер» санай да, окуй да албайт. Адамдарга байкалбаган, сезилер-сезилмексен белгилер боюнча каалаган жооп берилгенден кийин, иттер үргөнүн же таманы менен таптаганын токтотушат.

Мындай «акылдууларды» биз цирктен көргөнбүз....

Ошол эле учурда, ит чынында эле акылдуу. Ал эми белгилүү бир деңгээлде ал адамдын кебин түшүнөт деп айта алабыз. Кептин интонациясы гана эмес, сөздүн тыбыштык курамын, ал тургай сүйлөмдүн сөздүк курамын да түшүнөт. Кайдыгер, текши үн менен, иттин атын атабай туруп: «Мен муну сейилдетишим керек»- деп айтып көрүнүз. Ал сөзсүз дээрлик кубанычтуу туруп, эшикти көздөй ишенимдүү басат. Ушул эле үн менен, мисалга мындай бир сүйлөмдү, (эгерде бул сиз үчүн ушуга окшош жагдайда болсо): «Аны менен сейилдесекпи же кереги жокпу?» - деп айтып көрсөнүз. Үнүңүз ишенимсиз болсо да, биринчисине караганда көбүрөөк кызыгуу менен ит баары бир тура калат, секирип, бардык кебетеси менен сизди сейилдөөгө чакырат. «Жок, мен аны чыгарбайм» дейсиз, ал көңүлсүз башын жерге салып калат.

Эмне үчүн ал түшүнөт? Анткени ал сиздин интонацияңызды да, тааныш сөздөрүңүздү да, тагыраагы, сүйлөмдөрдүн курулушун (ал ар бир адам үчүн жекече) жана адатта белгилүү бир сүйлөмдөн кийинки кыймыл-аракетти эң сонун эстеп калат.

(И.И. Акимушкиндики боюнча)

Тапшырма 1 / 1

Тексттин авторунун ою боюнча, иттер санаганды билишеби?

Бир туура жоопту белгилегиле.

- (А) Ооба, бирок баары эмес, "акылдуу" иттер гана машыктыруу курсунан кийин.
- (Б) Жок, "акылдуу" иттер да, жөнөкөй акылдуу иттер да санай алышпайт.
- (В) Ооба, бирок үйрөтүлгөн "акылдуу" иттер эмес, акылдуу ээлери бар жөнөкөй иттер.
- (Г) Жок, бүгүнкү күндө иттер санай албайт, бул жөндөм байыркы заманда жашаган иттерде гана болгон.

Тапшырма 2 / 1

Лумпи көрүүчүлөргө өзүнүн жообун кантип билдирген.

Жообун жазгыла.

Тапшырма 3 / 1

«Акылдуу» жана акылдуу иттер» текстин окугула.

Текстте мындай деп айтылат: *"Аны алаксытып бурмалап (тактап айтканда, анын кожойкесин) койгондо ..."*. Бул алаксытып бурмалоонун маңызы эмнеде болгонун жазгыла.

Жообуңарды жазгыла.

Тапшырма 4 / 1

Төмөнкү келтирилген ырастоолор туурабы?

Ар бир ырастоонун "Туура" же "Туура эмес" экенин белгилегиле.

Ушул ырастоолор туурабы же туура эмеспи?	Туура	Туура эмес
Лумпи машыктыруучунун билинер-билинемексен болгон белгилерине жооп берип жатып качан токтоорун түшүнгөн.		
Иттер үндүн кыраатын, сөздүн тыбыштык курамын гана эмес, ал тургай сүйлөмдүн сөздүк курамын да түшүнөт деп ырастоого болобу?		
Иттер кожоюндарынын маанайын түшүнө алышпайт.		
«Жок, мен аны чыгарбайм» деген кожоюнунун сөздөрүнө ит андан дагы көбүрөөк кызыгуу менен секирип, бардык кебетеси менен сейилдөөгө чакырат.		
Автор иттерди акылдуу жандыктар деп эсептейт.		

Тапшырма 5 / 1

Итке ээсинин сөзүн түшүнүүгө эмне жардам берет?

Бардык туура жооп варианттарын белгилегиле.

- (А) ит үндүн кыраатын жана сүйлөмдүн түзүмүн эстеп калат
- (Б) ит көп уккан сүйлөмдөрдү жана алардан кийинки аракеттерди байланыштырат
- (В) ал өзүнүн атына гана жооп кайтарат
- (Г) белгилүү бир кыймыл-аракетти коштогон өзгөчө кыймылдарга, мимикаларга, жаңсоолорго жооп кайтарат
- (Д) ал жөн гана өзүнүн ээсин абдан жакшы көрөт
- (Е) ал циркте машыгуудан өтүп жатат

Тапшырма 6 / 1

Эмне үчүн автор тексттин биринчи бөлүгүндө тырмакчаны көп колдонот?

Жообуңарды жазгыла.

2-бөлүм 4 суроодон турат

Текстти окуп чыгып суроолорго жооп бергиле.

С витамини сиздин организм үчүн			
100 граммда ↓	С витамининин суткалык керектөөсү эркектер үчүн 75 г, аялдарга – 90 г., балдарга 15-50 г.		
<div style="text-align: center;">+</div> <div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 10px;"> <div style="text-align: center;"> <p>Шиповник 426 мг</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Сладкий перец 80-180 мг</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Черная смор. 181 мг</p> </div> </div>	<div style="text-align: center;">+</div> 	<div style="text-align: center;">-</div> <ul style="list-style-type: none"> • Жогорку температуранын таасиринен бузулат <p>С витамини жетишпегенде:</p> <ul style="list-style-type: none"> • алсыз болуу, тез чарчоо, • булчуңдардын жана муундардын ооруусу, • көгөрүп калуу, жаралардын көпкө айыкпоосу, • тезден суук тийүү • Бүйлөнүн шишип, каноосу • Тиштердин түшүшү • Салмак жоготуу <p>С витамини ашыкча болгондо</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ич көбүү • Осмотикалык ич өтүү 	<div style="text-align: center;">-</div> <div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 10px;"> <div style="text-align: center;"> <p>Лимон 53 мг</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Грейпфрут 34,4 мг</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Шпинат 28,1 мг</p> </div> </div>

СУРОО 1. Сүйлөмдү толуктагыла: С витамининин суткалык керектөөсү аялдар үчүн 75 г, ал эми эркектердики - ....

СУРОО 2. С витамининин ашыкча болушу эмнеге алып келет? Жообун жазгыла.

СУРОО 3. С витамини эмнеге жооп берет? Жоопту текст боюнча жазгыла.

СУРОО 4. Төмөндө берилген ырастоолор туурабы?

Ар бир ырастоонун «**Туура**» же «**Туура эмес**» экенин белгилегиле.

Ушул ырастоо туурабы же туура эмеспи?	Туура	Туура эмес
А) С витамини иммунитетти чыңдайт.		
Б) С витамини жетишпесе, суук тез-тез тийип турат.		
В) Витамин С шишиктерди кетирбейт.		
Г) С витамини темирди организмге сиңирүүгө жардам берет.		
Д) С витамининин жетишсиздиги тиштин түшүшүнө алып келбейт.		

ТАБИЯТ ТААНУУ

1-бөлүм 5 суроодон турат

СУРОО 1. Токойдо адамдар көбүнчө узун бактарды кыйышат. Айлана-чөйрөдөгү бул өзгөрүү өсүмдүктөр үчүн кандай пайда алып келиши мүмкүн?

- (А) суу топуракты жууп кетет
- (Б) жаныбарлардын азыгы көбөйөт
- (В) адамдар жаңы үйлөрдү курушат
- (Г) күндүн нурлары жерге көбүрөөк жетет

СУРОО 2. Төмөнкү таблицада эки заттын касиеттери келтирилген

1 заттын касиеттери	2 заттын касиеттери
Жылуулукту жакшы өткөрөт	Жылуулукту начар өткөрөт
Катуу	Катуу
Сууда эрибейт	Сууда эрийт
Магнитке тартылат	Магнитке тартылбайт

1-зат жана 2-зат жөнүндө айтылгандардын кайсынысы туура?

- (А) 1-зат - айнек, 2-зат - чопо
- (Б) 1-зат - жез, 2-зат - жыгач
- (В) 1-зат - темир, 2-зат - кант
- (Г) 1-зат - тыгын, 2-зат – алтын

СУРОО 3. Балдар ар кайсы маалда дарактын көлөкөсүн карашат. Түштө алар кандай көлөкөнү көрүшөт?

1)

2)

3)

4)

- (А) 1
- (Б) 2
- (В) 3
- (Г) 4

СУРОО 4. Суюк сууну катуу сууга айландыруу үчүн суудан энергиянын кандай түрүн алып салуу керек?

- (А) жарык
- (Б) жылуулук
- (В) үн
- (Г) суюктук

СУРОО 5. Аба биз үчүн абдан маанилүү. Биз аба менен дем алабыз. Күнүмдүк жашообузда абаны дагы кантип колдонсок болот, мисалдарды жазгыла.

2-бөлүм 4 тапшырмадан турат

БИЗДИ КУРЧАГАН ЗАТТАР ЭМНЕДЕН ТУРАТ?

Киришүү

Киришүүнү окугула.

Эгерде биз кандайдыр бир затты улам майда бөлүккө бөлө берсек анда аягы эмне болот деп балким сиз буга чейин ойлонгондурсуз. Мисалы кумшекерди же бордун сыныгын? Бул процесс чексиз улана береби?

Заттардын эң майда бөлүнбөс бөлүкчөлөрдөн

турушу жөнүндөгү ойду биринчилерден болуп байыркы Грецияда айтып чыгышкан. Алар мындай бөлүкчөлөрдү **атом** деп аташкан, бул сөздүн мааниси бөлүнбөс дегенди билдирет.

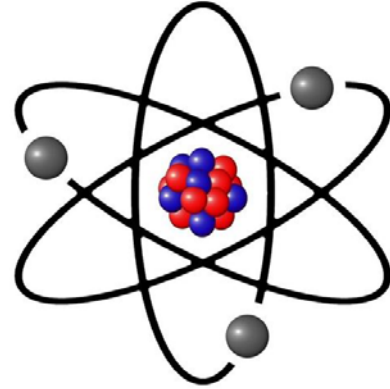
Бизди курчап турган баардык нерселер, баардык жандуу жана жансыз заттар атомдордон турушат. Атомдор абдан кичинекей болушат. Алардын эң чоңу болжол менен адамдын бир чачынын калыңдыгынан 200 000 эсе кичине келет. Алар өтө кичинекей болгондуктан, биз аны атайын куралсыз көрө албайбыз.

Текст 1

Текстти окуп, суроолорго жооп бергиле.

Ааламдагы баардык заттар түрдүү элементтерден турат. Силер алардын кээ бирөөсү жөнүндө билесиздер. Мисалы, кычкылтек менен азот - химиялык элементтер, алар эң жөнөкөй заттар болуп саналат. Ар бир элемент окшош атомдордон турат. Азыркы убакытта окумуштуулар 118 элементти таап чыгышты, алардын 94 элементи жаратылышта кездешет, калгандары окумуштуулар тарабын куралган.

Тапшырма 1 / 2

Химиялык элементтин эң кичинекей бөлүнгүс бөлүкчөсү болуп эмне саналат?

Бир туура жоопту белгилегиле.

- (А) Клетка
- (Б) Ядро
- (В) Атом
- (Г) Молекула

Текст 2

Текстти окуп, суроолорго жооп бергиле.

Бизди курчаган бардык заттар 3 абалдын биринде болот:

катуу - мисалы, темир, таш,

суюк – мисалы, суу, сүт,

газ түрүндөгү - мисалы, аба, буу.

Кээ бир заттардын укмуштуудай касиеттеринин бири – бул бир абалдан экинчи абалга өтүү жөндөмдүүлүгү. Мисалы, төмөнкү температурадагы суу катуу абалдагы музга айланат, ал эми суу ысытылганда кайнай баштайт жана газ абалындагы бууга айланат.

Тапшырма 2 / 2

Заттын суюк абалдан газ абалына өтүү процесси эмне деп аталат?

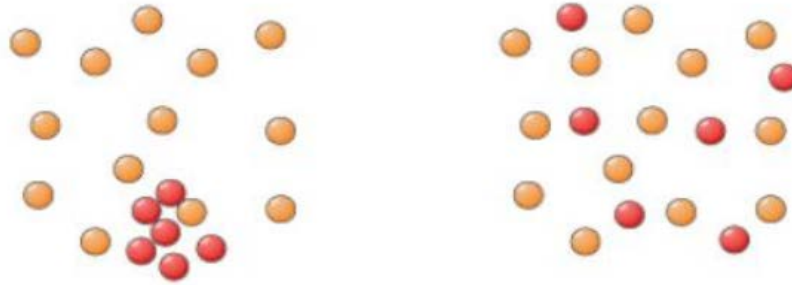
Бир туура жоопту белгилегиле.

- (А) Кристалдашуу
- (Б) Эрүү
- (В) Буулануу
- (Г) Суусуздандыруу

Текст 3

Текстти окуп, суроолорго жооп бергиле.

Мектепке бараткан жолдо Элиза 200 метр алыстыкта жайгашкан таштанды челектен чыккан жытты сезди. Ал мугалимден жыттар эмне үчүн алыс аралыкка тарай турганын сурады. Мугалим жыттардын таралышынын себебин кеңири түшүндүрүп берди. Кечинде мектептен кайтып келип, чоң энесине төмөнкү чийменин жардамы менен үйрөнгөндөрүн түшүндүрө баштады:

Тапшырма 3 / 2

Жыттын алыстыкка тарашына кандай процесс себепкер?

Бир туура жоопту белгилегиле.

- (А) Эрүү
- (Б) Аралашуу
- (В) Диффузия
- (Г) Электрлешүү

Бул процессти сүрөттүн жардамы менен кантай түшүндүрүп бере аласыңар?

Жообуңарды жазгыла.

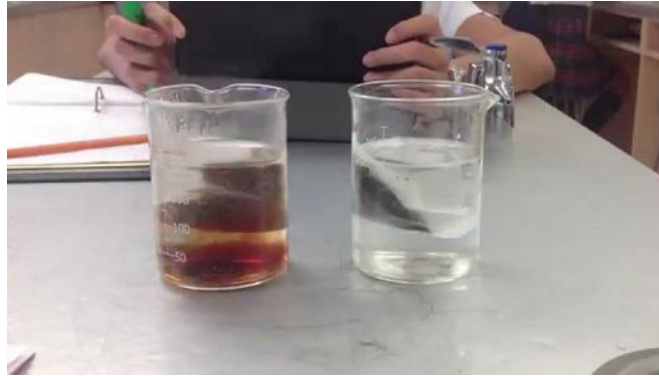

Текст 4

Текстти окуп, суроолорго жооп бергиле.

Кубат үйүндө чайдын пакети менен эксперимент жасоону чечти. Ал биринчи стаканга ысык суу, ал эми экинчи стаканга муздак суу куюп, анан ичине чай пакеттерин салды.

Тапшырма 4 / 2

Кайсы стаканда чай тезирээк демделет?

- (А) муздак суу куйулган стаканда
- (Б) ысык суу куйулган стаканда
- (В) эки стаканда бирдей

Жообуңарды түшүндүрүп жазгыла.
